

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, grudzień 2009

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/174/2009

POLITYK ROKU 2009

W POLSCE I NA ŚWIECIE

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Kończący się rok jest tradycyjnie okazją do dokonywania wszelkiego rodzaju podsumowań i rekapitulacji. W grudniowym badaniu¹, wzorem lat ubiegłych, zapytaliśmy Polaków, kto – ich zdaniem – zasłużył na miano polityka mijającego roku w Polsce, a kto na świecie. Pytania te różnią się zasadniczo od zadawanych w comiesięcznych badaniach popularności polityków. Nie prosimy tu bowiem respondentów o ocenę przedstawicieli sceny politycznej uwzględnionych na wcześniej przygotowanej liście, ale o samodzielne (bez żadnych sugestii czy podpowiedzi) wymienienie osoby, która w ich przekonaniu zapracowała na ten tytuł. W ten sposób rankingi „polityka roku” w Polsce i na świecie są od początku do końca dziełem naszych respondentów – oni sami typują swoich kandydatów, jednocześnie niejako głosując na nich w naszym badaniu.

POLITYK ROKU 2009 W POLSCE

Pytanie otwarte, jakie zadaliśmy badanym, brzmiało: „Któremu z polskich polityków należy się, Pana(i) zdaniem, miano polityka roku 2009? Chodzi o człowieka, który najlepiej działał, zrobił najwięcej w interesie kraju, społeczeństwa, ludzi takich jak Pan(i)”.

Aż trzy piąte Polaków (59%) nie zgłosiło żadnego polityka jako swego kandydata do tego tytułu. Większość z tej grupy (34% ogółu badanych) to osoby, które nie potrafiły udzielić odpowiedzi na to pytanie, ponieważ „nie interesują się polityką”, „nie znają polityków” itp. Co czwarty respondent (25% ogółu) nie wytypował żadnej kandydatury, dlatego że – jego zdaniem – w tym roku nikt spośród przedstawicieli sceny politycznej nie zasłużył na taki tytuł.

Pozostali ankietowani (41%) wymienili łącznie pięćdziesiąt trzy osoby, z których tylko dziesięć uzyskało po co najmniej 1% wskazań.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (235) przeprowadzono w dniach 2–9 grudnia 2009 roku na liczącej 1046 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Zdaniem Polaków miano polityka roku 2009 należy się Donaldowi Tuskowi. Nazwisko obecnego premiera wymieniło 13% ogółu badanych. Drugie miejsce w tym rankingu zajęli *ex aequo* prezydent Lech Kaczyński oraz minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski, których uznało za polityków roku po 6% ankietowanych. Kolejne miejsca, z niewielką już liczbą wskazań, zajmują: wybrany w tym roku na przewodniczącego Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek, marszałek Sejmu obecnej kadencji Bronisław Komorowski oraz były minister sprawiedliwości w rządzie PiS, a obecnie europoseł Zbigniew Ziobro (po 2%). Po 1% badanych wymieniło jeszcze byłego szefa CBA Mariusza Kamińskiego, byłego prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego, a także wicepremiera i szefa resortu gospodarki Waldemara Pawlaka oraz ministra finansów Jacka Rostowskiego.

		CBOS
Któremu z polskich polityków należy się, Pana(i) zdaniem, miano polityka roku 2009 ? Chodzi o człowieka, który zrobił najwięcej w interesie kraju, społeczeństwa, ludzi takich, jak Pan(i)		
Donald Tusk		13%
Lech Kaczyński		6%
Radosław Sikorski		6%
Jerzy Buzek		2%
Bronisław Komorowski		2%
Zbigniew Ziobro		2%
Mariusz Kamiński		1%
Aleksander Kwaśniewski		1%
Waldemar Pawlak		1%
Jacek Rostowski		1%
Inni politycy (43 nazwiska)		6%
Nie ma takiego, żaden, nikt nie zasługuje		25%
Trudno powiedzieć		34%

Donald Tusk zdobył miano polityka roku po raz trzeci z rzędu, jednak obecnie w sposób mniej przekonujący. Zdaniem Polaków najbardziej zasłużył na ten tytuł w roku zwycięskich wyborów parlamentarnych (2007) – wtedy wymieniła go prawie jedna trzecia (29%). W dwóch kolejnych latach coraz mniej badanych wybierało go na „polityka roku”. Warto zauważyć, że także Radosław Sikorski – drugi z polityków rządzącej koalicji znajdujących się w czołówce tego rankingu – uzyskał w tym roku gorszy wynik niż przed dwunastoma miesiącami. Natomiast prezydent Lech Kaczyński ma najwyraźniej niedużą, ale stabilną liczbę zwolenników.

Tabela 1

Rok	Któremu z polskich polityków należy się miano polityka roku ?	Nie ma takiego polityka	Trudno powiedzieć
1992	Jacek Kuroń – 14% , Hanna Suchocka – 10%, Krzysztof Skubiszewski – 8%, Lech Wałęsa – 7%, Tadeusz Mazowiecki – 3%, Waldemar Pawlak – 2%	19%	23%
1993	Hanna Suchocka – 14% , Waldemar Pawlak – 12%, Krzysztof Skubiszewski – 10%, Aleksander Kwaśniewski – 8%, Jacek Kuroń – 7%, Tadeusz Zieliński – 5%, Lech Wałęsa – 4%	14%	16%
1994	Andrzej Olechowski – 9% , Jacek Kuroń – 8%, Aleksander Kwaśniewski – 8%, Waldemar Pawlak – 6%, Lech Wałęsa – 5%, Tadeusz Zieliński – 4%, Józef Oleksy – 3%	19%	28%
1995	Lech Wałęsa – 14% , Aleksander Kwaśniewski – 9%, Władysław Bartoszewski – 8%, Jacek Kuroń – 8%, Józef Oleksy – 8%, Józef Zych – 3%, Tadeusz Zieliński – 3%, Grzegorz Kołodko – 2%	17%	18%
1996	Aleksander Kwaśniewski – 12% , Andrzej Bączkowski – 6%, Włodzimierz Cimoszewicz – 6%, Józef Zych – 5%, Lech Wałęsa – 3%, Jacek Kuroń – 3%, Jan Olszewski – 3%, Marian Krzaklewski – 3%, Waldemar Pawlak – 2%, Grzegorz Kołodko – 2%	20%	27%
1997	Aleksander Kwaśniewski – 20% , Marian Krzaklewski – 9%, Włodzimierz Cimoszewicz – 4%, Jerzy Buzek – 3%, Leszek Balcerowicz – 2%	21%	31%
1998	Aleksander Kwaśniewski – 21% , Jerzy Buzek – 14%, Leszek Balcerowicz – 5%, Leszek Miller – 3%, Bronisław Geremek – 2%, Jolanta Kwaśniewska – 2%, Hanna Gronkiewicz-Waltz – 2%, Marian Krzaklewski – 2%	18%	26%
1999	Aleksander Kwaśniewski – 26% , Leszek Balcerowicz – 6%, Jerzy Buzek – 4%, Bronisław Geremek – 4%, Hanna Gronkiewicz-Waltz – 3%, Marian Krzaklewski – 2%, Andrzej Lepper – 2%, Tadeusz Mazowiecki – 2%, Leszek Miller – 2%	19%	23%
2000	Aleksander Kwaśniewski – 31% , Andrzej Olechowski – 4%, Jerzy Buzek – 2%, Bronisław Geremek – 2%, Lech Kaczyński – 2%, Jolanta Kwaśniewska – 2%, Jarosław Kalinowski – 2%, Marian Krzaklewski – 2%	25%	20%
2001	Aleksander Kwaśniewski – 33% , Andrzej Lepper – 8%, Lech Kaczyński – 6%, Leszek Miller – 4%, Andrzej Olechowski – 2%	20%	17%
2002	Aleksander Kwaśniewski – 35% , Leszek Miller – 8%, Andrzej Lepper – 7%, Lech Kaczyński – 3%, Jarosław Kalinowski – 2%	21%	15%
2003	Aleksander Kwaśniewski – 22% , Jan Rokita – 15%, Andrzej Lepper – 10%, Danuta Hübner – 3%, Marek Borowski – 2%, Józef Oleksy – 2%	18%	17%
2004	Aleksander Kwaśniewski – 14% , Jan Rokita – 7%, Andrzej Lepper – 6%, Włodzimierz Cimoszewicz – 3%, Marek Borowski – 2%, Lech Kaczyński – 2%, Roman Giertych – 2%, Zbigniew Religa – 2%	27%	23%
2005	Aleksander Kwaśniewski – 18% , Lech Kaczyński – 8%, Andrzej Lepper – 5%, Kazimierz Marcinkiewicz – 4%, Donald Tusk – 4%, Zbigniew Ziobro – 3%, Jarosław Kaczyński – 2%, Jan Rokita – 2%	21%	26%
2006	Zbigniew Ziobro – 18% , Kazimierz Marcinkiewicz – 10%, Donald Tusk – 5%, Andrzej Lepper – 4%, Leszek Balcerowicz – 3%, Lech Kaczyński – 3%, Roman Giertych – 2%, Jarosław Kaczyński – 2%, Zbigniew Religa – 2%	20%	22%
2007	Donald Tusk – 29% , Lech Kaczyński – 7%, Jarosław Kaczyński – 5%, Zbigniew Ziobro – 3%, Zbigniew Religa – 3%, Władysław Bartoszewski – 3%	13%	17%
2008	Donald Tusk – 18% , Radosław Sikorski – 9%, Lech Kaczyński – 6%, Lech Wałęsa – 3%, Bronisław Komorowski – 2%, Aleksander Kwaśniewski – 2%	24%	24%
2009	Donald Tusk – 13% , Lech Kaczyński – 6%, Radosław Sikorski – 6%, Jerzy Buzek – 2%, Bronisław Komorowski – 2%, Zbigniew Ziobro – 2%	25%	34%

W tym roku Polacy mieli wyjątkowo duże trudności z przyznaniem tytułu polityka roku. Odsetek badanych, którzy nie potrafili udzielić odpowiedzi na nasze pytanie, jest obecnie najwyższy od 1992 roku, a więc od czasu, kiedy po raz pierwszy prosiliśmy respondentów o zgłaszanie kandydatów do tego tytułu. Również dużo ankietowanych – najwięcej od 2005 roku – uznało, że żadnemu ze znanych im przedstawicieli sceny politycznej nie należy się to miano. W sumie więc rekordowo mała była liczba badanych, którzy wśród aktorów życia politycznego dostrzegli osoby godne tego wyróżnienia. Jednocześnie odpowiedzi tych respondentów, którzy skłonni byli uznać zasługi któregokolwiek ze znanych im przedstawicieli sceny politycznej, okazały się bardzo rozproszone. Wszystko to skłania do niezbyt optymistycznych wniosków, jeśli chodzi o społeczną percepcję klasy politycznej. Może świadczyć o niespełnianiu przez polityków społecznych oczekiwań i poważnym deficycie liderów politycznych, polityków znaczących, a zarazem wiarygodnych.

POLITYK ROKU 2009 NA ŚWIECIE

Spośród najważniejszych liderów polityki międzynarodowej na tytuł polityka roku 2009 najbardziej zasłużyło, zdaniem Polaków, dwoje przywódców: prezydent Stanów Zjednoczonych Barack Obama (13%) oraz kanclerz Niemiec Angela Merkel (11%).

Jak wskazują inne nasze dane², wybór pierwszego czarnoskórego prezydenta Stanów Zjednoczonych wrył się w pamięć Polaków tak silnie, że niektórzy uważają, iż wydarzenie to miało miejsce w tym roku. Być może na jego społeczną percepcję wpłynęła tegoroczna decyzja norweskiego komitetu noblowskiego przyznająca Barackowi Obamie Pokojową Nagrodę Nobla, a także szeroki oddźwięk, jaki decyzja ta znalazła w światowych i polskich mediach. Z kolei Angela Merkel, dzięki wrześnieowemu zwycięstwu CDU w wyborach parlamentarnych, ponownie została kanclerzem Niemiec. Jednocześnie kilka razy w tym roku odwiedzała nasz kraj, m.in. uczestniczyła w obchodach 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej na Westerplatte. Jako gospodarz uroczystości z okazji 20-lecia upadku muru berlińskiego nie zapomniała też o wkładzie Polaków w obalenie komunizmu i zjednoczenie Niemiec.

Pozostali światowi liderzy wymieniani byli dużo rzadziej – 3% ankietowanych uważa, że na tytuł polityka roku 2009 zasługuje prezydent Francji Nicolas Sarkozy. Niemal tyle samo

² Patrz komunikat CBOS „Wydarzenie roku 2009 w Polsce i na świecie”, grudzień 2009.

(2%) jest zdania, że politykiem ligi światowej stał się wybrany w tym roku na przewodniczącego Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek i właśnie on najbardziej zasłużył na ten tytuł.

Wśród polityków wymienianych przez ankietowanych pojawiały się także nazwiska José Manuela Barroso, Silvia Berlusconi oraz Władimira Putina (po 1%).

		CBOS
Któremu z zagranicznych polityków, działających na arenie światowej, należy się, Pana(i) zdaniem, miano polityka roku 2009 ?		
Barack Obama		13%
Angela Merkel		11%
Nicolas Sarkozy		3%
Jerzy Buzek		2%
José Manuel Barroso		1%
Silvio Berlusconi		1%
Władimir Putin		1%
Inni politycy		2%
Nie ma takiego, żaden, nikt nie zasługuje		12%
Trudno powiedzieć		54%

Ponad połowa badanych (54%) nie potrafiła wymienić żadnego polityka światowego, któremu należy się miano polityka roku, a co ósmy (12%) uważa, że żaden z zagranicznych przywódców nie wyróżnił się na tyle, by zasłużyć na ten tytuł.

Tabela 2

Rok	Któremu z zagranicznych polityków, działających na arenie światowej, należy się miano polityka roku ?	Nie ma takiego polityka	Trudno powiedzieć, nie interesuje mnie to
2002	George W. Bush – 20%, Gerhard Schröder – 6%, Władimir Putin – 3%, Tony Blair – 2%, Günter Verheugen – 2%	16%	45%
2003	George W. Bush – 23%, Jan Paweł II – 4%, Tony Blair – 2%, Władimir Putin – 2%, Gerhard Schröder – 2%	18%	43%
2004	George W. Bush – 13%, Wiktor Juszczenko – 7%, Kofi Annan – 3%, Gerhard Schröder – 2%	17%	49%
2005	George W. Bush – 7%, Angela Merkel – 4%, Tony Blair – 3%, Wiktor Juszczenko – 2%, Ariel Szaron – 2%	18%	54%
2006	Angela Merkel – 9%, George W. Bush – 6%, Tony Blair – 3%, José Manuel Barroso – 2%	16%	59%
2007	Angela Merkel – 9%, Nicolas Sarkozy – 7%, George W. Bush – 6%, Władimir Putin – 4%, Tony Blair – 3%	13%	50%
2008	Nicolas Sarkozy – 12%, Barack Obama – 10%, Angela Merkel – 6%, Dalajlama – 3%, George W. Bush – 2%	10%	50%
2009	Barack Obama – 13%, Angela Merkel – 11%, Nicolas Sarkozy – 3%, Jerzy Buzek – 2%	12%	54%

Od roku 2004 odsetek Polaków nieumiejących wskazać żadnego ze światowych polityków, którzy wyróżnili się w kolejnych latach, utrzymuje się na zbliżonym poziomie, jedynie w 2006 roku był znacząco większy. Mniej więcej połowa rodaków nie orientuje się w polityce światowej na tyle, by móc samodzielnie wymienić jakieś nazwisko.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA